
	ECONOMIES' HORIZONS Економічні горизонти DOI: doi.org/10.31499/2616-5236 Homepage: http://eh.udpu.edu.ua		ISSN 2522-9273 (print) 2616-5236 (online)
---	--	---	--

UDC: 338.483.13:392.72(045)

DOI: [10.31499/2616-5236.3\(25\).2023.286923](https://doi.org/10.31499/2616-5236.3(25).2023.286923)

*Nataliia Barvinok, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University
Department of Technology and Organization of Tourism and Hotel and Restaurant
Business*

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ АНІМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ЗАКЛАДАХ ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ З МЕТОЮ РОЗВИТКУ ЕТНІЧНОГО ТУРИЗМУ

FEATURES OF THE ORGANIZATION OF ANIMATION ACTIVITIES IN HOSPITALITY INDUSTRY INSTITUTIONS WITH THE PURPOSE OF ETHNIC TOURISM DEVELOPMENT

Анотація Метою написання даної статті є дослідження значення та особливостей організації анімаційної діяльності у закладах індустрії гостинності з метою розвитку та популяризації етнічного туризму. Зважаючи на специфіку демонстрації нематеріальної культурної спадщини України важливе місце під час такого туризму займає дія, яку найбільш вдало можна організувати з допомогою анімаційної діяльності..

Організація анімації набуває особливого значення, адже проведення різноманітних заходів в етнічному стилі сприяє популяризації, охороні та розвитку національної культурної спадщини, а також підвищенні відвідуваності туристичних дестинацій, де розташований заклад індустрії гостинності.

Abstract. *The purpose of writing this article is to study the importance and peculiarities of the organization of animation activities in hospitality industry establishments for the purpose of developing and popularizing ethnic tourism. After all, taking into account the specificity of highlighting the intangible cultural heritage of Ukraine, an important place during such tourism is occupied by an action that can be most successfully organized with the help of animation activities.*

The organization of animation activities acquires special importance, because holding various events in an ethnic style contributes to the popularization, protection and development of the national cultural heritage, as well as increasing the attendance of tourist destinations where the establishment of the hospitality industry is located. Taking into account the current trends in the development of tourism and the interest of the world community in Ukrainian customs and culture,

a good base is created for the development of ethnic tourism and other related types of tourism, and the issue of organizing animation events in the direction of popularizing cultural tourism is also resolved. the heritage of our country is becoming more and more important.

In addition, the importance of the organization of animation service lies in increasing the quality, variety and attractiveness of the tourist product, increasing the number of regular customers and demand for the tourist product, and therefore increasing the profit of the establishment. Therefore, the animation activity in the ethnic style is considered, firstly, as an important factor for the promotion of the tourist product, and secondly, as a direction of activity for the popularization of ethnic tourism.

Taking into account the peculiarities of ethnic tourism, the article considers classification approaches to determining the types of animation activities in hospitality industry establishments according to the list of intangible cultural heritage with the aim of the most successful selection of animations and creation of animation programs. Special attention is required here to focus on the age characteristics of tourists, their nationality, as well as the specifics of the organization and areas of activity during the organization of animation events in an ethnic style in hospitality industry establishments.

Key words: *ethnic tourism, culture, tourism resources, intangible cultural heritage, animation activity, hospitality industry establishment, event tourism, tourism development*

Ключові слова: *етнічний туризм, культура, туристичні ресурси, нематеріальна культурна спадщина, анімаційна діяльність, заклад індустрії гостинності, подієвий туризм, розвиток туризму*

Постановка проблеми.
Сучасні тенденції та події у світі тому числі і в Україні, зумовлюють гостру потребу людей у відновленні фізичних, психологічних та духовних сил, які швидко втрачаються в умовах напруженої трудової діяльності, значного та постійного інформаційного перенавантаження, стресового напруження, а також під дією інших негативних факторів суспільства, що позначаються на здоров'ї. Саме рекреація спрямована на відновлення сил людини та поповнення запасів енергії для її подальшої результативної трудової діяльності. А якісно та корисно проведене дозвілля дозволяє людям

зайнятись тими справами, на які в них не вистачає часу кожного дня: інтелектуальне вдосконалення, психологічне відновлення, розвиток талантів, заняття фізичними вправами та спортом, заряд енергією, спілкування тощо.

Крім того, на сьогоднішній день перед туристами постає великий вибір закладів індустрії гостинності, що провокує значну конкуренцію серед таких закладів та боротьбу за туриста. Тому, виникає гостра потреба у створенні якісних, цікавих для туристів, різноманітних та орієнтованих на широку аудиторію анімаційних послуг у закладах індустрії гостинності. Якісно організована анімаційна

діяльність дозволяє відвідувачам мати постійну увагу, займатися тим, що їх тішить, викликає позитивні емоції, формує прекрасний настрій і створює бажання повертатися до таких емоцій знову і знову.

Також, важливість організації анімаційних послуг полягає у підвищенні якості, різноманітності і привабливості туристичного продукту, збільшенні кількості постійних клієнтів і попиту на туристичний продукт, а, як наслідок, і у підвищенні прибутків від діяльності закладу індустрії гостинності за рахунок надання додаткових, часто платних, анімаційних послуг. Що, в свою чергу, гарно працює для підвищення конкурентоспроможності закладів індустрії гостинності на ринку.

Варто зауважити, що на сучасному етапі розвитку індустрії гостинності організація анімаційної діяльності має особливе значення, оскільки, проведення різноманітних заходів сприяє популяризації, збереженню та розвитку національно-культурної спадщини та туристичних дестинацій. Враховуючи сьогоденні тенденції в туризмі та зацікавленість світу до звичаїв та культури України, створюється гарне підґрунтя для розвитку етнічного туризму та інших пов'язаних з ним видів туризму, а питання організації анімаційної діяльності в напрямку популяризації культурної спадщини нашої країни набирає все більшої актуальності.

З огляду на все вище перераховане, організації анімаційної діяльності у закладах індустрії гостинності має бути

приділена належна увага саме в етнічному напрямку, аби туристи, отримуючи задоволення від відпочинку, змогли ближче познайомитись з етнічними особливостями тієї місцевості, де розташований заклад. Так як анімаційні послуги у закладах індустрії гостинності частіше є додатковими послугами, що надаються туристам разом із проживанням, харчуванням та іншими послугами, то аналогічно, і вимагають додаткових зусиль в організації та управлінні, аби зацікавити туристів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Існує цілий ряд напрацювань вітчизняних та закордонних дослідників в напрямку значення анімаційної діяльності в туризмі, серед яких І. С. Агеєва [5], С. І. Байлик [6], О. Є. Гарбера [12], В. Ф. Сергійко [28], В. М. Маховка та О. Є. Кременецька [22], С. В. Дмитрук, М. С. Бричук, В. В. Єфанова та М. О. Дєдух [15], Б. Пангелов та В. Данилко [26], А. Сидорчук та Е. Криволапов [29] та інші. Особливостям управління організацією анімаційної діяльності у закладах індустрії гостинності присвячені праці А. М. Височило та Н. О. Щербакова [9], Р. С. Бала [7], Н. О. Максимовської та Т. В. Борисенко [20] та інші. Ключове місце в управлінні організацією анімаційної діяльності у закладах індустрії гостинності займає анімаційна служба, що висвітлено у дослідженнях А. Манько та Д. Самусь [21], Т. В. Лисюк та О. С. Терещук [18].

Вивчення розвитку етнічного туризму зустрічається у

дослідженнях таких сучасних закордонних та українських науковців: Gonzalez-Dominguez I., Thome-Ortiz H. та Osorio-Gonzalez R. [1], Hu Y. та Ngai P. [2], Maruyama N. U. Ribeiro M. A. та Woosnam K. M. [3], А. В. Мельник, В. В. Бенедюк, О. В. Антипюк та Є. К. Роман [23], Л. М. Чепурда та В. М. Біленький [32], О. Г. Шестель, С. С. Беляєва [33], В. Рожонова [27], Yang Li [4], А. П. Голод та О. М. Мисяк [13], Т. Власова [10], А. Сидорук та Г. Омеляненко [29] та інші.

Важливим аспектом, на якому акцентують увагу більшість дослідників у напрямку організації анімаційної діяльності є цілісність процесу та взаємодія всіх його учасників. О. Є. Гербера у своїх дослідженнях також акцентує на цьому увагу та стверджує, що «анімацію варто розглядати як цілісний процес взаємодії аніматора з туристами з використанням спланованих засобів впливу та стимулюванням їх активності і натхнення, оздоровлення та відновлення життєвих сил в процесі цієї взаємодії», а також звертає увагу на важливість формування умов для належного організації анімаційної діяльності у закладах індустрії гостинності, як критерію успішності та ефективності їх функціонування [12].

Тієї ж думки дотримується В. Ф. Сергійко, стверджуючи, що «анімація – дуже важлива частина сукупної діяльності туристичного підприємства (в санаторії, готелі, ресторані, теплоході тощо), яка дозволяє виявити високий ступінь професіоналізму в плануванні, проектуванні і реалізації

туристичного продукту» [28]. Також дослідник акцентує увагу на значенні комплексності кадрів, матеріально-технічної бази, місця та технологій в організації анімаційної діяльності, що являється критеріями задоволення туристів відпочинком.

Цікавим є підхід В. М. Маховки та О. Є. Кременецької, які анімацію розглядають не лише як засіб організації дозвілля туристів, а як новий напрям туристичної діяльності, який сьогодні набуває активного розвитку у всьому світі як засіб у конкурентній боротьбі між подібними за рівнем сервісу й облаштуванням закладами індустрії гостинності [22].

Також, значна частина досліджень стосується значенню анімаційної діяльності у закладах індустрії гостинності для різних категорій відпочиваючих (за віковими та гендерними особливостями, за статусом, психотипами, характером тощо). Наприклад, С. В. Дмитрук, М. С. Бричук, М. О. Дєдух акцентують увагу на значенні організації анімаційної діяльності для дітей шкільного віку, де особливе місце у забезпеченні успішності виділяють фахівцям-аніматорам, які мають бути готовими до систематичних робочих інтелектуальних і фізичних перевантажень, вміти швидко адаптуватися у професійному середовищі, вільно орієнтуватися в професійній діяльності, володіти професійною інтуїцією та різноманітними комунікативними навичками [15].

На значенні організації анімацій в залежності особливостей, притаманних різним віковим

категоріям від професійної компетентності кадрів у організації анімаційної діяльності акцентують увагу також Б. Пангелов та В. Данилко, які також зазначають про важливість вивчення спеціалістами-аніматорами інтересів, запитів та бажань туристів [26]. В. Любарець у дослідженнях розкриває важливість професійної підготовки і діяльності менеджерів соціокультурної діяльності в індустрії гостинності, що є головними передумовами розвитку індустрії гостинності [19].

Проте, лише наявності аніматорів для результативної анімаційної діяльності закладів індустрії гостинності є недостатнім, адже анімаційна діяльність це ціла система процесів, яка вимагає управління. На цьому акцентує увагу І. Мельник досліджуючи впровадження анімаційного менеджменту в загальну структуру управління готельного підприємства та стверджує, що анімаційний менеджмент готельного підприємства утворюється двома взаємозалежними підсистемами, які прийнято називати керуючою (персонал) і керованою (гості) [23].

Варто зауважити, що результативність анімаційної діяльності значною мірою залежить від діяльності анімаційних служб, яка, в свою чергу, залежить від управлінських рішень менеджерів та співпраці між працівниками. Про це йдеться й у дослідженні А. Манька та Д. Самусь [21]. Т. В. Лисюк та О. С. Терещук доводять думку, що ефективна діяльність готельних підприємств має забезпечуватись взаємозв'язком готельної анімаційної діяльності, матеріально-

технічної бази, талановитими аніматорами та менеджером. Який всіма названими складниками управляє [18].

Для дослідження важливості анімаційної діяльності з метою розвитку етнічного туризму варто звернути увагу і на дослідження етнічного туризму як одного з актуальних видів туризму. Значна частина дослідників приділяє увагу ролі етнічного туризму у розвитку туристичних дестинацій, та перспективам його розвитку. Проте, варто звернути увагу на дослідження Т. Власової, яка зауважує, що етнічний туризм є одним із факторів соціокультурного розвитку регіону [10]. А. Сидорчук та Г. Омеляненко, досліджуючи екскурсійну діяльність як засіб засвоєння соціокультурного простору в етнічному туризмі, стверджують, що етнічний туризм в цьому напрямку на сьогоднішній день має великі перспективи у своєму розвитку [30]. На нашу думку анімовану екскурсію можна віднести до видів анімаційної діяльності, що популяризують етнічний туризм.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми

Управління анімаційною діяльністю має власну специфіку, яка полягає у особливостях предмету праці, засобах та знаряддях праці, організаційних моментах та потребах, смаках туристів проведенням вільного часу, що є результатом праці анімаційної служби. Специфіка управління організацією анімаційної діяльності у закладах індустрії гостинності, що обирають етнічний напрям, вимагає значної уваги, адже, актуальність та

затребуваність таких послуг зростає, а організація вимагає додаткових знань про культуру, звичаї, кухню та побут етносу, що проживає на тій території. Тому, тема організації анімаційної діяльності у закладах індустрії гостинності з метою розвитку етнічного туризму вимагає детальнішого дослідження.

Відтак, **метою даної статті** є дослідження особливостей організації анімаційної діяльності у закладах індустрії гостинності з метою розвитку етнічного туризму в контексті комплексного туристичного обслуговування.

Для досягнення визначеної мети у дослідженні передбачено вирішення таких **завдань**:

- розгляд етнічного туризму як важливого чинника відновлення національного багатства країни;
- дослідження значення організації анімаційної діяльності у закладах індустрії гостинності для популяризації нематеріальної культурної спадщини України;
- розгляд анімаційної діяльності в етнічному стилі у закладах індустрії гостинності з метою популяризації та підвищення конкурентоспроможності даних закладів у сучасних умовах;
- розгляд основних аспектів організації анімаційної діяльності в етнічному стилі у закладах індустрії гостинності задля більш ефективної їх організації;
- розробка програм анімаційної діяльності в етнічному стилі у закладах індустрії гостинності з метою розвитку етнічного туризму.

Об'єктом дослідження є анімаційна діяльність у закладах індустрії гостинності.

Предметом дослідження є особливості організації анімаційної діяльності у закладах індустрії гостинності з метою розвитку етнічного туризму.

Методологія дослідження. У процесі дослідження використано загальнонаукові та спеціальні методи наукового пізнання, які дозволяють комплексно підійти до вирішення поставленої мети та завдань. Для досягнення мети було використано діалектичний метод пізнання з метою вивчення і деталізації об'єкта вивчення та логічного узагальнення і систематизації основних принципів та понять. Для розгляду значення анімаційної діяльності у розвитку етнічного туризму та її залежності від факторів управління, забезпеченості кваліфікованими працівниками і матеріально-технічною базою у закладах індустрії гостинності було використано методи аналізу, синтезу та порівняння. Для виявлення основних напрямів організації анімаційної діяльності у закладах індустрії гостинності для розвитку етнічного туризму було застосовано системний, абстрактно-логічний та метод моделювання. Для наочного представлення матеріалів та схематичного зображення теоретичних та практичних результатів дослідження було використано графічний метод. Для узагальнення результатів дослідження та підведення підсумків використано системно-структурний метод. Теоретичну базу дослідження складають наукові роботи вітчизняних і зарубіжних вчених щодо організації анімаційної

діяльності у закладах індустрії гостинності та розвитку етнічного туризму як в Україні, так і в світі та основних аспектів, а також напрямів цієї діяльності задля розвитку етнічного туризму.

Виклад основного матеріалу дослідження

Сьогодні організація анімаційної діяльності у закладах індустрії гостинності відіграє важливу роль не лише для закладу, але і для відвідувачів та суспільства в цілому, вирішуючи різноманітні завдання (насамперед, виховання, формування оптимістичного настрою, освіта, відпочинок, розвиток культури людей). Основною метою відпочинку є рекреація, як основа для відновлення сил. Проте шляхи досягнення рекреаційної мети є різноманітними та відрізняються для різних категорій відпочиваючих залежно від їхнього віку, рівня освіти, соціального статусу, особистих інтересів, смаків тощо. Тому для створення найкращих умов для досягнення мети відпочинку перед закладами індустрії гостинності постає завдання організації цікавого та орієнтованого на відпочиваючих дозвілля, що буде вирізнятись незвичайністю, святковістю, емоційним переключенням, несхожістю на те, чим людина займається у своєму повсякденному житті.

Опираючись на події, що відбуваються в Україні (російсько-українська війна, що триває ще з 2014 року) та обрані напрями розвитку – націоналізація, українізація, національно-патріотичне виховання майбутнього

покоління – у повоєнний період одним із важливих видів туризму має бути етнічний, як один з перспективних напрямів розвитку культурно-історичного туризму, який припускає знайомство з мовою, побутом, кухнею, культурою, архітектурою, святами і обрядами кожного із регіонів України [16]. Так як метою етнічного туризму є знайомство з культурними, побутовими та історичними особливостями певної місцевості, то організація анімаційної діяльності в етнічному стилі у закладах індустрії гостинності дає можливість показати багатство та різноманіття культурної спадщини України.

Зважаючи на те, що значна частина української національної складової, основного ресурсу етнічного туризму, є нематеріальна культурна спадщина України, то без анімаційної діяльності у закладах індустрії гостинності її дуже важко показати. Нематеріальна культурна спадщина України – це українська національна складова загальної концепції нематеріальної культурної спадщини, запропонованої в 1990-х роках як аналог Світової спадщини ЮНЕСКО, що приділяє основну увагу матеріальній культурі.

До нематеріальної культурної спадщини відносяться: усна народна творчість (прислів'я, примовки, загадки, розповіді, вірші, легенди, міфи, казки, пісенні тексти та епічні пісні, змови, молитви, декламацію, драми, мультфільми, мемуари, похоронні плачі); народні традиції, звичаї, свята, обряди, народна виконавська майстерність (музична, пісенна, танцювальна, театральна, пантоміма, релігійні святкування,

карнавали); традиційні звичаї, ритуали та обряди, звичаї, обряди і церемонії, що відбуваються протягом року, ситуаційні та родинні (хрестини, весілля, похорон, місцеві та екологічні церемонії, паломництво і святкові ходи, ігри та веселощі, дитячий фольклор, способи святкування, практика налагодження контактів між людьми, таких як способи подання побажань); традиційні ремесла та промисли; знання, навички та світогляд українського народу, що стосується природи і всесвіту (народна медицина, народний календар, національне кухарство, народний одяг, народна метеорологія, знання і практика, пов'язані з природою, традиційні процедури, замовляння любові, медичні, гадання тощо). Все, що передається від покоління до покоління, постійно відтворюються спільнотами та формують у них почуття самобутності та наступності, сприяючи таким чином повазі до культурного розмаїття і творчості людини [24].

Станом на березень 2023 року до Національного переліку нематеріальної культурної спадщини України відносяться 63 елементи (табл. 1). Причому, немає жодної області, в якій би не було зареєстровано нематеріальної культурної спадщини, що говорить про значне культурне багатство українського народу та гарну ресурсну базу для розвитку етнічного туризму.

Варто зауважити, що в таблиці наведено лише зареєстрований перелік нематеріальної спадщини України, але кожен регіон, кожен

населений пункт України має свої звичаї, обряди, усну народну творчість, ремесла, знання та практики і традиції, які є неповторними і особливими та відрізняються один від одного навіть у межах сусідніх населених пунктах, а інколи, і одного населеного пункту.

Всі зареєстровані і незареєстровані об'єкти нематеріальної культурної спадщини України формують багату ресурсну базу для розвитку етнічного туризму туристичних дестинацій. Загалом, за визначеннями дослідників «етнічний туризм» трактується як подорожі для вивчення культури та життя рідкісних чи екзотичних народностей (етнічних груп) [4; 13]. А. Сидорчук та Г. Омеляненко етнічний туризм вважають одним із основних засобів у пізнанні власної країни, формуванні гордості за її культурні надбання, національно-патріотичному вихованні, а метою етнотуризму вважають відвідування будь-якого етнотуристичного регіону своєї держави для ознайомлення з культурою, традиціями, побутом, діалектами, кухнею, образотворчим мистецтвом місцевих жителів [30].

Тому, етнічний туризм на сьогоднішній день має займати одне з провідних місць серед інших видів туризму для ознайомлення туристів із культурним багатством України.

Проте, враховуючи ресурсну базу для етнічного туризму, а це переважно нематеріальна культурна спадщина, важливе місце у його розвитку має займати анімаційна діяльність для втілення у життя

всього багатства традицій та культури українського народу та підвищення відвідуваність туристичних дестинацій при

ефективній її організації в етнічному стилі у закладах індустрії гостинності, а також у поєднанні з івентивним (подієвим) туризмом.

Таблиця 1. Національного переліку нематеріальної культурної спадщини України (станом на травень місяць 2023 року)

Область	Назва
Дніпропетровська	Петриківський розпис – українське декоративно - орнаментальне малярство XIX – XXI ст. Козацькі пісні Дніпропетровщини Кобзарство
Івано-Франківська	Традиція Косівської мальованої кераміки Традиція гуцульської писанки Гуцульська колядота плеси Верховинського району Івано-Франківської області Звичай виконувати танець Аркан з Ковалівкою в Печеніжинській ОТГ Карпатське ліжникарство Борщівська народна вишивка Міжнародний Різдвяний фестиваль «Коляда на Майзлях» Гуцульська бриндзя Гуцульська боднарка Традиція повиншування Василів у селі Липівка Рогатинської територіальної громади Івано -Франківської області
Сумська	Кролевецьке переборне ткацтво Випікання весільних утят у селі Річки Практика з охорони горюньської культури «Музеєм горюньської культури» в селі Нова Слобода Конотопського району Сумської області
Полтавська	Опішнянська кераміка Технологія виконання вишивки «білим по білому» селища Решетилівка Решетилівського району Полтавської області Кобзарство
Київська	Пісенна традиція села Лука Києво - Святошинського району Київської області Бортництво Київської області Практика та культурний контекст приготування «чіберек» та «янтик» - традиційних страв кримських татар Кобзарство Обуховицьке ткацтво
АР Крим	Орьнек – кримськотатарський орнамент та знання про нього Практика та культурний контекст приготування «чіберек» та «янтик» - традиційних страв кримських татар
Вінницька область	Традиція орнаментального розпису бубнівської кераміки Технологія виготовлення «воскових» вінків на Вінниччині Технологія створення клембівської сорочки «з квіткою» Великоднє гуляння «Водити Володара» в селі Розкошівка Теплицького району Вінницької Особливості виконання клезмерської музики Подільського (Кодимського) району Одеської області Традиційний обрядовий хліб Вінниччини Традиції рогазоплетіння

Продовження таблиці 1

Житомирська	Бортництво Традиція приготування обрядової страви «крупки» с. Мостове Андрушівської громади Житомирської області.
Рівненська	Бортництво Традиція обряду «Водіння Куста» у селі Сварицевичі Дубровицького району Рівненської області Борщівська народна вишивка Кобзарство Поліська дудка-викрутка: традиції виготовлення та гри Традиція наряджання могильних хрестів на Рівненському Поліссі
Закарпатська	Традиція гуцульської писанки Карпатське ліжникарство Традиція лозоплетіння в с. Іза Хустського району Гуцульська бриндзя Сливовий леквар – традиція приготування та культура споживання на Закарпатті
Запорізька	Традиція приготування ет аяклак (караїмський пиріжок з м'ясом). Досвід караїмів Мелітополя Борщівська народна вишивка Практика та культурний контекст приготування «чіберек» та «янтик» - традиційних страв кримських татар Кобзарство
Хмельницька область	Традиція декоративного розпису села Самчики
Чернігівська область	Олешнянське гончарство Чернігівщини Художнє дереворізьблення Чернігівщини
Харківська область	Мистецтво виготовлення звукової глиняної забавки «Валківський свищик» Знання і практики приготування сахновщинського короваю Традиційне харківське коцарство Кобзарство
Всі області України	Культура приготування українського борщу Українська писанка: традиція і мистецтво Приготування української традиційної страви «Голубці»
Чернівецька	Карпатське ліжникарство Новорічна традиція буковинського маланкування Гуцульська бриндзя Гуцульська боднарка Буковинська та бессарабська тайстра: традиції виготовлення та побутування
Тернопільська	Борщівська народна вишивка Обряд «засівання з конем у селі Вістря Чортківського району Тернопільської області»

Продовження таблиці 1

Львівська	Борщівська народна вишивка Традиція приготування яворівського пирога Створення об'ємної сферичної різдвяної зірки села Мацьковичі Мистецтво виготовлення яворівської дерев'яної забавки Кобзарство Надсянська говірка на теренах Мостищини Мистецтво виготовлення глинянського візерункового текстилю
Одеська	Особливості виконання клезмерської музики Подільського (Кодимського) району Одеської області Різдвяний обряд «Мошу (обряд чоловічої коляди) Знання, вміння та практики, що стосуються приготування та споживання біляївської рибної юшки Музей традиційного народного мистецтва як інтерактивний простір нематеріальної культурної спадщини Одещини Міліна – знання, навички та звичаї Метод будівництва «суха кладка Культура приготування та споживання плацинди у селах долини річки Фрумушика Традиція приготування та споживання обрядових хлібів до Дня Святого Георгія села Криничне Культура традиційного вівчарства Бессарабії та знання, пов'язані з ним
Черкаська	Бузинник – десертна страва з бузини, традиції приготування та споживання Кобзарство
Донецька	Звичай і технологія приготування святкової та поминальної каші у місті Авдіївка Донецької області
Волинська область	Традиція соломоплетіння у Турійській громаді Волинської області Кобзарство
Херсонська	Практика та культурний контекст приготування «чіберек» та «янтик» - традиційних страв кримських татар Кобзарство
Луганська область	Обряд приготування страви «Зелеківська зливанка»
США: м. Фінікс штату Арізона, м. Лейквіл штату Міннесота.	Борщівська народна вишивка

Джерело: складено автором за даними [25].

В цьому випадку івентивний туризм збільшує перспективи розвитку етнічного, та відіграє роль популяризації нематеріальної культурної спадщини через проведення різноманітних подій та заходів.

Тобто, для ефективної організації етнічного туризму має відбуватися створення атмосфери, в

якій туристи зможуть не лише спостерігати збоку, але і брати активну участь у святкуваннях, обрядах, приготуванні традиційних страв, створенні предметів із застосуванням різних ремесл, проживати певний час у побуті, який притаманний для тієї чи іншої місцевості. Отже, анімаційна діяльність в даному випадку є

невід'ємною частиною туристичної діяльності та розвитку етнічного туризму.

Загалом, поняття «анімація» іншомовного походження та вперше почало використовуватись у Франції ще на початку ХХ ст. і трактувалося як діяльність, спрямована на пожвавлення інтересу до культурно-художньої творчості. Нині під анімацією розуміється організація дозвілля в закладах індустрії гостинності, на корпоративних, в дитячих таборах та на дитячих святах, яка передбачає особисту участь туристів чи відвідувачів в анімаційних програмах [8]. У словниках надається різне тлумачення поняття «анімація», проте, для сфери гостинності всі вони зводяться до того, що це організація дозвілля з пожвавленням діяльності туристів [31].

А. Ф. Воловик та В. А. Воловик туристичну анімацію визначають як туристичну послугу, при наданні якої турист утягується в активну дію [11]. Н. М. Заріцька дає одне з найбільш лаконічних та зрозумілих визначень даного поняття і розглядає його як вид діяльності, спрямованої на задоволення анімаційних потреб туриста [17]. О. Є. Гербера розглядає туристичну анімацію як цілісний процес взаємодії аніматора з туристами з використанням спланованих засобів впливу та стимулювання їх активності і натхнення, оздоровлення та відновлення життєвих сил в процесі цієї взаємодії [12].

Незважаючи на різноманітність трактувань поняття «анімація» дослідниками, в усіх випадках воно розглядається як процес активної діяльності туристів під час проведення різноманітних заходів, що сприяє активнішому перемиканню туристів на відпочинок. Тому, на нашу думку, анімаційна діяльність в етнічному стилі зводиться не лише до збереження культурного багатства та популяризації його серед туристів, але і відіграє важливу роль у створенні позитивної атмосфери для відпочинку туристів.

Існує велике різноманіття видів анімаційної діяльності за різними класифікаційними ознаками: національною, віковою, за специфікою організації анімаційної діяльності; за потребами туристів, за важливістю, пріоритетністю і об'ємом анімаційних програм, за видами здоров'я, за метою та спрямованістю анімаційних програм, за напрямом анімаційної діяльності. Саме від вибору виду анімаційної діяльності і буде залежати подальший зміст програми заходів, їх сценарій та організаційні вимоги.

З наведених класифікацій анімаційної діяльності слід звернути увагу на види, що виділяються в залежності від специфіки організації (рис. 1), що дозволяє більш чітко підібрати анімаційні заходи для висвітлення етнічної спадщини через діяльність туристів під час анімаційних заходів.

Рис. 1. Види анімаційної діяльності за специфікою організації
Джерело: побудовано автором за даними [6].

До кожного з видів анімаційної діяльності, що поділяються за специфікою організації можна обрати різні види нематеріальної культурної спадщини (рис. 2). Співставлення видів анімацій за специфікою організації та напрямів і видів нематеріальної культурної спадщини доводить, що все ж більшість програм мають бути комплексними аби охопити все багатство та різноманіття культурної спадщини та найбільш ефективно популяризувати етнічний туризм. При цьому різні програми мають бути орієнтовані на широку аудиторію, що вимагає різних підходів та технологій щодо їх організації, відповідного місця проведення забезпечення кадрами та матеріально-технічною базою. Обов'язковим у всьому вище перерахованому є анімаційний менеджмент, тобто управління всім

процесом менеджером, який має розуміти всі нюанси організації анімаційної діяльності в етнічному стилі.

Важливо звернути увагу на поділ анімаційних програм за віковою ознакою, адже розваги для туристів під час етнічного туризму для дитячого віку можуть кардинально відрізнитись від розваг, що будуть пропонуватись для дорослих людей, враховуючи їх фізичні і психологічні потреби та можливості. Крім того, завжди варто враховувати і відмінність інтересів різних вікових категорій, адже, якщо дорослий може просто слухати і дивитись, діти вимагають постійного активного руху та діяльності. Також, під час організації анімаційних заходів для дітей надзвичайно важливим питанням є створення безпечних під час проведення заходу та постійний нагляд аніматора.

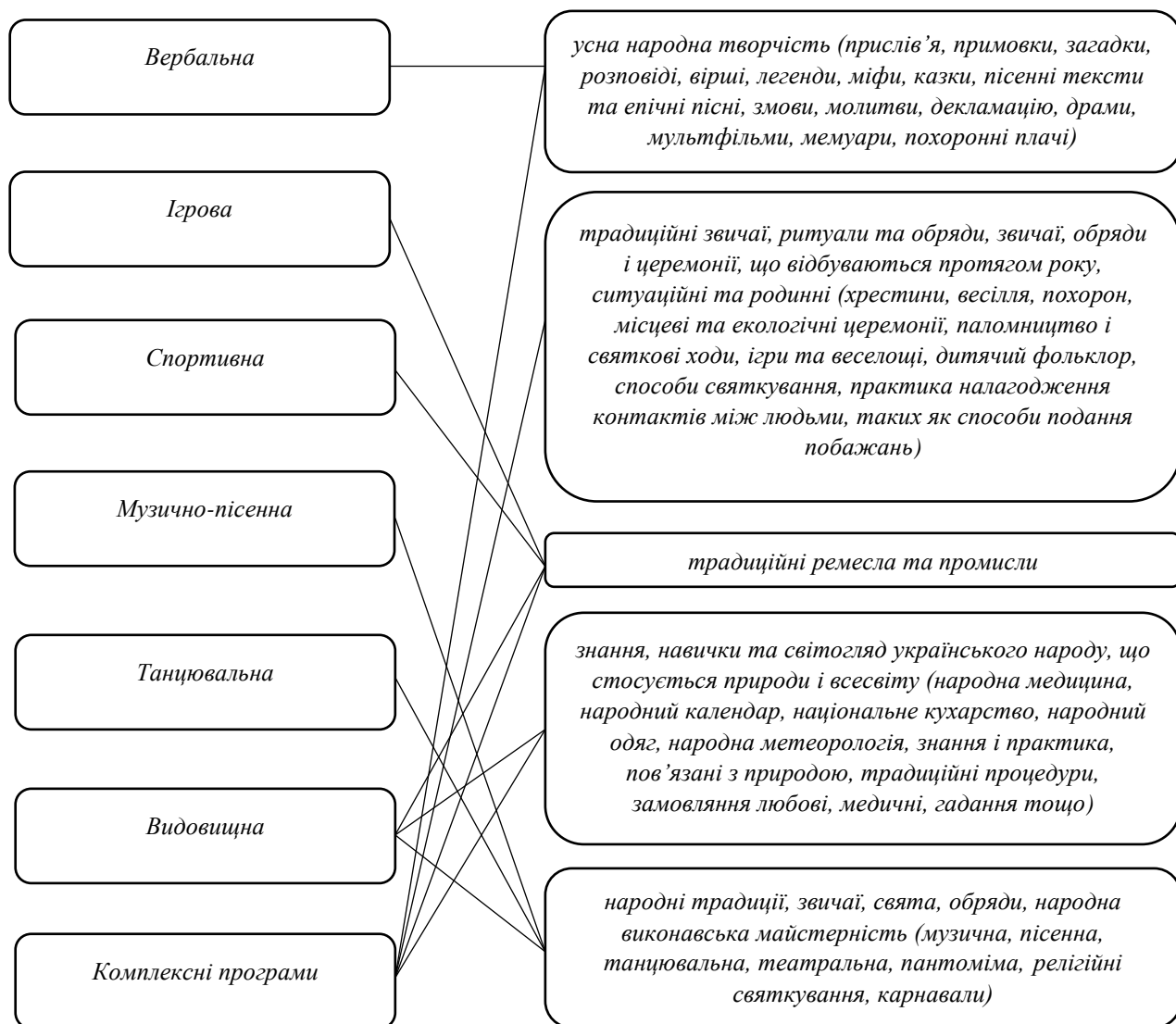

Рис. 2. Види нематеріальної культурної спадщини у відповідності до видів анімаційної діяльності

Джерело: складено автором за даними [14].

Окремої уваги вимагає класифікаційна ознака за національністю, адже з однієї сторони, тут має враховуватись все культурне багатство українського етносу, а з іншої, відвідування таких заходів іноземними туристами вимагає адаптації програм під них. Це пов'язано з тим, що туристи різних національностей та релігій можуть мати свої заборони, бачення,

психологічні і фізіологічні вимоги до організації дозвілля.

Варто звернути увагу ще на таку класифікаційну ознаку для поділу анімацій в етнічному стилі, як напрями анімаційної діяльності (табл. 2), де найбільш точно можна відтворити ту діяльність етносу, яка має передаватись через анімацію, особливо враховуючи різноманітні свята.

Таблиця 2. Види анімацій в етнічному стилі за напрямками діяльності

Напрямок діяльності	Види заходів
Анімаційні програми	Святкові заходи, карнавали, маскаради, фестивалі, конкурси, ярмарки.
Театралізовані вистави	Народні свята, рольові ігри, лицарські турніри, костюмовані бали, спектаклі в історичних, інтер'єрах.
Анімація в тематичних парках	Атракціони, зустрічі з казковими героями, зустрічі з героями мультфільмів, відвідання екзотичних країн, подорожі в минуле і майбутнє тощо.
Спортивна анімація	Скелелазіння, стрільба з луку, аквапланування, бадмінтон, їзда на велосипедах, відвідання тренажерних залів, кеглі, боулінг, картинг, водні види спорту.
Готельна анімація	Азартні ігри (казино, ігрові автомати), дискотеки, концерти, творчі ательє, лазні, сауни, фітнес, кафе, бари, дартс, та інше
Туристична анімація	Похід, зліт, туристичні змагання, екскурсія, поїздка, похід вихідного дня, та інше.

Джерело: складено автором за даними [6].

На нашу думку під час планування анімаційних програм в етнічному стилі у закладах індустрії гостинності найдоцільніше опиратись саме на класифікацію за напрямком діяльності та враховувати не один вид, а декілька, орієнтуючись на широку аудиторію. Наприклад, організація святкового гуляння у закладі індустрії гостинності під час святкування Різдвяних свят в етнічному стилі може включати цілий ряд анімаційних заходів. Приводимо приклад на тиждень (табл. 3).

Найкращим варіантом створення анімаційних програм в етнічному стилі у закладах індустрії гостинності є прив'язка до народного календаря, тобто, створення всіх заходів відповідно до календаря свят, а також святкування родинно-побутових свят (сватання, весілля, родини, хрестини) в українських традиціях і організація розваг для молоді. В даному випадку, відбувається вже перехід

від організації анімаційної діяльності у закладах індустрії гостинності до івентів (подій), що є важливим пунктом для популяризації закладу серед туристів та створенні додаткової реклами. Слід звернути увагу, що організація будь-яких івентів (подій) в етнічному стилі у закладах індустрії гостинності – трудомісткий процес, що потребує відповідного матеріально-технічного забезпечення, обізнаних в цьому питанні працівників та незвичних підходів у організації.

Перед організацією анімаційної програми в етнічному стилі необхідно переглянути все потрібне матеріально-технічне забезпечення. Адже, для кожного заходу потрібні різноманітні природні матеріали, одяг, технічне обладнання для відтворення музики, відео, світла тощо, місця для розміщення відвідувачів, приміщення і т.д.

Таблиця 3. Анімаційна програма в етнічному стилі «Перед Різдвом»

Понеділок	Вівторок	Середа	Четвер	П'ятниця	Субота	Неділя
Майстер-клас з виготовлення різдвяного павука «Павучок»	Майстер-клас з виготовлення дідуха «Дідух – дух роду»	Майстер-клас з приготування страв до різдвяного столу «Раздв'яна смакота»	Майстер-клас з виготовлення ляльок-мотанок «Наш оберіг»	Майстер-клас з приготування смаколиків для дітей	Майстер-клас із виготовлення різдвяної зірки та дитячих народних іграшок	Св'ятковий стіл «Гостинні господарі кличуть до різдвяного столу»
Виставка глиняного посуду	Конкурс вареників «Без вареників не весело»	Виставка народного одягу з примірками «Українська мода»	Конкурс для дівчат і жінок на найкращий український образ «Найгарніша господиня»	Конкурс для хлопців і чоловіків на найкращий український образ «Неперевершений господар»	Конкурс для пар «Господар з господинею кличуть до себе»	Конкурс колядок «Коляда, коляда»
Конкурс «Засерверуй стіл до різдвя»	Дегустація вареників	Конкурс на найсильнішого козака «Сила духу»	Ярмарка-виставка зброї «Краса в силі»	Ярмарка-виставка жіночих прикрас «Намистика»	Змагання із приготування борщу.	Конкурс-виставка «Різдв'яна зірка»
Виступ народного колективу з колядками. Розучування колядок.	Конкурс «Коляда, коляда із кожного українського кутка»	Вистава про Різдво «Подорож в минуле»	Оповідання українських народних казок «Казочка»	Конкурс приказок і прислів'їв «Гострий на язик»	Звичай «Як наші дівчата колись гадали»	Рольова гра-вистава за участю гостей «Сватання»

Джерело: складено автором.

Також, аніматори, які проводять всі заходи мають бути компетентними та вміти виконувати всі завдання, які від них будуть вимагатись (наприклад, вміти плести дідуха, співати колядки, готувати вареники тощо). Дуже часто під час організації таких заходів необхідним є залучення артистів, ведучих, поварів, екскурсоводів тощо, що

збільшує популярність заходів та робить їх більш цікавими.

Тому, з метою організації якісного і цікавого відпочинку туристів організацією анімаційної діяльності здебільшого займається анімаційна служба як структурний елемент закладу. Саме від наявності та ефективної роботи такої служби, її матеріально-технічного

оснащення, кадрового забезпечення залежать статус закладу на ринку послуг, його комерційний успіх та перспективи розвитку. Також, організація різних івентів (подій) в етнічному стилі у закладах індустрії гостинності підвищує можливості розвитку подієвого туризму певної місцевості, як ще одного з видів туризму, що впливає на позитивну динаміку туристичних потоків.

Для досягнення якнайкращого ефекту від анімаційної діяльності в закладі індустрії гостинності, її програма має відповідати загальній стратегії розвитку закладу індустрії гостинності, а тому, й анімаційна служба створена при закладі має функціонувати відповідно до стратегії розвитку всієї організації і тісно співпрацювати з іншими структурними підрозділами – фінансовим, юридичним, кадровим, технічним, службою безпеки тощо. Робота працівників анімаційної служби має ґрунтуватись не лише на розробці програми анімаційної діяльності, але й брати участь у формуванні цінової політики закладу, у вирішенні кадрових питань, експлуатаційних, транспортних, туристично-екскурсійних та інших. Все наведене в комплексі – це шлях до ефективного розвитку етнічного туризму в різних місцевостях на території України із врахуванням всіх його позитивних сторін.

Висновки

Отже, сучасні тенденції розвитку туризму та цікавість світу до культури України, доводять важливість розвитку етнічного туризму з метою показу

нематеріальної культурної спадщини України. Враховуючи той факт, що нематеріальна культурна спадщина вимагає активної дії, щоб її показати, адже це діяльність людей певної місцевості, що передає звичаї, обряди та культуру, то і зі сторони розвитку такого виду туризму потрібна активна діяльність, тобто створення певної культурної атмосфери. В даному випадку на допомогу приходить анімаційна діяльність, як сукупність активної діяльності туристів під час відпочинку та аніматорів у закладах індустрії гостинності.

Організація анімаційної діяльності в етнічному стилі, звичайно, вимагає додаткових зусиль, адже потребує широких знань нематеріальної культурної спадщини тієї місцевості, де розташований даний заклад індустрії гостинності, а також, особливого матеріально-технічного забезпечення та творчого підходу від анімаційної служби, аби якнайвдаліше підібрати види анімаційних заходів для тих чи інших обрядів, звичаїв чи свят.

Слід зауважити, що на основі організації анімаційної діяльності у закладах індустрії гостинності, можна створювати івенти, тобто події до певного свята. Для популяризації етнічного туризму івенти в етнічному стилі можна організовувати до релігійних, народних, родинних свят, при цьому враховуючи всі обряди та звичаї. Це може стати шляхом у відновленні багатьох звичаїв українців та розвитку етнічного туризму в усіх регіонах України.

References

- Gonzalez-Dominguez I., Thome-Ortiz H. & Osorio-Gonzalez R. (2018). *Políticas turísticas y etnoturismo: entre la rururbanización y el desarrollo de capacidades. Pasos-revista de turismo y patrimonio cultural*, 16 (1), 21-36. <https://doi.org/10.25145/j.pasos.2018.16.002>.
- Hu Y. & Ngai P. (2021). *Organizational communications in developing ethnic tourism: participatory approaches in southwest China. Tourism culture & communication*, 21 (2), 123-142. <https://doi.org/10.1080/19388160.2020.1763885>.
- Maruyama N. U. Ribeiro M. A. & Woosnam K. M. (2020). *The effect of minority residents' attitudes and emotional solidarity on ethnic neighborhood tourism: a multigroup invariance analysis. Journal of sustainable tourism*. <https://doi.org/10.1080/09669582.2020.1849238>.
- Yang Li. (2007). *Planning for Ethnic Tourism. Case Studies from Xishuangbanna, Yunnan, China* Waterloo, Ontario, 1-2. Retrieved from http://libdspace.uwaterloo.ca/bitstream/10012/3123/1/Thesis_Li.pdf/. (in Ukrainian)
- Ageeva, I. S. (2012). *Possibilities of using animation programs in tourism. Young scientist*, 6, 123-125. (in Ukrainian)
- Bailyk, S. I. (2008). *Organization of animation services in tourism. Kharkiv, KhNAMG*. (in Ukrainian)
- Bala, R. S. (2022). *Implementation of animation management in the general management structure of a hotel enterprise. Problems and prospects of business development in Ukraine: II International science and practice conf. (Lviv, January 25, 2022)*, 406-409. Retrieved from https://tourlib.net/statti_ukr/bala2.htm (in Ukrainian)
- A large explanatory dictionary of the modern language. slovnyk.me Animation*. Retrieved from <https://slovnyk.me/dict/vts/%D0%B0%D0%BD%D1%96%D0%BC%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F> (in Ukrainian)
- Vysochylo, O. M., & Shcherbakova, N. O. (2012). *Management in animation activities. Bulletin of the National Transport University*, 26 (1), 268-271. (in Ukrainian)
- Vlasova, T. (2015). *Ethnic tourism as a factor of socio-cultural development of the region. Tourism as a factor of the European integration of Ukraine: economic, political, humanistic and socio-cultural aspects: materials of the International Scientific and Practical Conference. (Suchava, April 23-24, 2015)*, 38-39. (in Ukrainian)
- Volovik, A. F. & Volovik, V. A. (1999). *Pedagogy of leisure time: Textbook*. 332. (in Ukrainian)
- Garbera, O. E. (2014). *Organization of animation activities in the structure of integrated tourist services. Bulletin of Odessa National University*, 3 (2), 50-53. Retrieved from: http://visnyk-onu.od.ua/journal/2014_19_3_2/11.pdf (in Ukrainian)
- Holod, A. P. & Mysiak, O. M. (2015). *Ethnic tourism in the Carpathian region: structural features and development problems. Scientific Bulletin of Kherson State University*, 15 (1), 85-87. (in Ukrainian)
- Democracy through culture. What is intangible cultural heritage? demcult.org*. Retrieved from <https://demcult.org/shho-take-nematerialna-kulturna-spad/> (in Ukrainian)
- Dmytruk, S. V., Brychuk, M. S., Yefanova, V. V. & Dedukh, M. O. (2019). *Tourist animation as a means of recreational and health activities for school-aged children. Scientific journal of the M.P. Drahomanov NPU*, 3(111), 48-52. Retrieved from <https://reposit.uni-sport.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/787878787/1779/Dmytruk.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (in Ukrainian)
- Ethnotourism is an accessible "chacha machine". ozi.pp.ua* Retrieved from https://ozi.pp.ua/etnoturizm_14155/. (in Ukrainian)
- Zaritska, N. M. & Mamedli, F. (2021). *Tourist animation: concepts. Imperatives of economic growth in the context of the implementation of global goals of sustainable development*. Retrieved from

- https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/18670/1/IMPER2021_P134-136.pdf (in Ukrainian)
- Lysyuk, T. V., & Tereshchuk, O. S. (2017). Animation service of hotel enterprises as a promising direction of innovative activity in Ukraine. *Bulletin of Odessa National University. Series: Economics*, 22(1) (54). Retrieved from https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18932/1/anim_Mechnikov2017.pdf (in Ukrainian)
- Lyubarets, V. (2018). Peculiarities of professional training of managers of socio-cultural activities for the hospitality industry. *Higher education of Ukraine*, 4, 56-61. Retrieved from https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/37485/Liubarets_2018_4.pdf?sequence=1&isAllowed=y (in Ukrainian)
- Maksimovska, N. O. & Borysenko, T. V. (2022). Management of socio-cultural activities. *Culture of Ukraine*, 77, 43-50. <https://doi.org/10.31516/2410-5325.077.05> (in Ukrainian)
- Manko, A. & Samus, D. (2021). Structure of animation services of tourist complexes of Lviv region. *Innovations and prospects of world science: Proceedings of II International Scientific and Practical Conference*. (6-8 October 2021 Vancouver, Canada), 210-223. Retrieved from <https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2021/10/INNOVATIONS-AND-PROSPECTS-OF-WORLD-SCIENCE-6-8.10.21.pdf#page=210> (in Ukrainian)
- Makhovka, V. M., & Kremenetska, O. E. (2021). The essence and importance of animation in modern tourist activity. *Theoretical and practical scientific achievements: research and results of their implementation: materials of the international science and theory conference*. (Pisa, Italy, February 12, 2021), 51-55. Retrieved from <http://reposit.nupp.edu.ua/handle/PolNTU/9093> (in Ukrainian)
- Melnyk, A. V., Benedyuk, V. V., Antipyuk, O. V. & Roman, E. K. (2022). Centers of authentic products of the Kovel district of the Volyn region as a means of preserving ethnoculture. *Geography and tourism: materials of the 5th All-Ukrainian scientific and practical Internet conference*. (Kharkov, February 28, 2022), 152-160. Retrieved from <https://dspace.hnpu.edu.ua/bitstream/123456789/7222/1/> (in Ukrainian)
- Ministry of Culture and Information Policy of Ukraine. National list of elements of intangible cultural heritage of Ukraine (2023). [surl.li](http://surl.li/helvy). Retrieved from <http://surl.li/helvy> (in Ukrainian)
- Ministry of Culture and Information Policy of Ukraine. National list of elements of intangible cultural heritage of Ukraine (2023). [surl.li](http://surl.li/helvy). Retrieved from <http://surl.li/helvy> (in Ukrainian)
- Pangelov, B & Danylko, V. (2018). The essence and types of animation programs in tourism. *Sportivny visnyk Prydniprovyia*, 1, 218-221. Retrieved from http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/svp_2018_1_39.pdf (in Ukrainian)
- Rozhnova, V. (2013). Problems and prospects of the development of ethnotourism: foreign and Ukrainian experience. *Ethnic history of the peoples of Europe*, 39, 35-44. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/j-pdf/eine_2013_39_8.pdf (in Ukrainian)
- Serhiyko, V. F. (2011). The importance of animation services in modern tourism. *Geography and tourism*, 15, 38-45. (in Ukrainian)
- Sydoruk, A., & Kryvolapov, E. (2023). The influence of animation activity on the development process of resort complexes. *Economy and society*, 47. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-47-13> (in Ukrainian)
- Sydoruk, A. & Omelyanenko G. (2022). The role of excursions as a means of assimilating socio-cultural space in ethnic tourism. *Economy and society*, 37. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-37-34> (in Ukrainian).

- Dictionary. Ukrainian language and culture portal. Animation. slovnyk.ua. Retrieved from <https://slovnyk.ua/index.php?swrd=%D0%B0%D0%BD%D1%96%D0%BC%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F>. (in Ukrainian)
- Chepurda, L. M., & Bilenky, V. M. (2019). Modern trends in the development of ethnic tourism in Ukraine. *Tourism and hotel business in Ukraine: problems of development and regulation: materials of the X International Scientific and Practical Conference*. (Cherkasy, March 22, 2019), 15-17. Retrieved from <https://chdtu.edu.ua/media/k2/attachments/>. (in Ukrainian)
- Shestel, O. G. & Belyaeva, S. S. Prospects for the development of domestic ethnic tourism in Ukraine. *Innovations and technologies in the field of services and food*, 1, 65-72. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/itsph_2020_1_11. (in Ukrainian)